

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “หลักพุทธธรรมในธรรมาภิบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคำแคน อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

3.1 การวิจัยเอกสาร

การวิจัยเอกสาร (Documentary Study) โดยทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎี จากข่าวสารข้อมูลจากหนังสือ วารสาร บทความ รายงานประจำปี รายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องในเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับ การกระจายอำนาจในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความหมายของธรรมาภิบาลหลักพุทธธรรมในธรรมาภิบาลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการวิจัยเอกสารนี้ได้อาศัยข้อมูลทั้งจากห้องสมุดของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และหนังสือที่อาจารย์ที่ปรึกษากรุณาให้ยืม ส่วนหนังสือพระไตรปิฎกซึ่งถือว่าเป็นต้นแหล่งพุทธธรรมฝ่ายเถรวาทนั้นในห้องสมุด มักจะไม่มีผู้ที่ได้ศึกษาไว้มากนัก ผู้ศึกษาจึงได้อาศัยแหล่งข้อมูลตามวัดต่าง ๆ ในพื้นที่ และได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับพระภิกษุซึ่งถือว่าเป็น โอกาสที่ดีในส่วนหนึ่งที่ได้แลกเปลี่ยน ความคิด ความเห็นกับพระในวัด ทำให้ทราบวิถีชีวิตวิธีทำงาน และทัศนคติความคาดหวัง ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในส่วนของพระ ตลอดจนได้ทราบถึงกิจกรรมการส่งเสริมหลักพุทธธรรม การณรงค์วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นของ อบต. ได้อย่างลึกซึ้งด้วย

3.2 การวิจัยภาคสนาม

ได้เริ่มดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2549 โดยมีกระบวนการและขั้นตอนดังนี้

1. การเลือกพื้นที่ ผู้ศึกษาได้เลือกองค์การบริหารส่วนตำบลคำแคนเนื่องเพราะเป็น อบต. ขนาดเล็กที่ค่อนข้างกันดารและอยู่ห่างไกลจากอิทธิพลความคิดทางการเมืองที่ไม่อยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ ชัดเจนมากนักและเป็น อบต. ที่เป็นภูมิลำเนาของผู้ศึกษาเอง จึงทำให้รู้จักและมีความสนิทเป็นกันเองกับชาวบ้านในหมู่บ้านเป็นอย่างดี ตลอดจนได้จัดกิจกรรมชุมชนร่วมกันมาอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดณรงค์วัฒนธรรมในท้องถิ่น การณรงค์ให้มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพใน

หมู่บ้านต่าง ๆ ในตำบล ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นำไปสู่การเก็บข้อมูลที่สะดวกมากขึ้น และข้อมูลก็จะ เป็นข้อเท็จจริงมากขึ้นด้วย

2. การเก็บข้อมูล ระหว่างทำการวิจัยภาคสนามผู้ศึกษาเข้าไปเก็บข้อมูลในพื้นที่โดยพักอยู่ในหมู่บ้านตั้งแต่เดือนสิงหาคม – พฤศจิกายน 2549 รวมทั้งสิ้น 4 เดือน การเก็บข้อมูลเริ่มต้นด้วยการทำแผนที่ทางกายภาพของตำบล ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนเช่น สถานที่ตั้ง จำนวนประชากร อาชีพของคนส่วนใหญ่ การศึกษา สังคม เศรษฐกิจ ทัศนคติทางการเมือง กลุ่มอาชีพ/องค์กรพลังชุมชน วัด โรงเรียน และรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม แผนงาน/โครงการองค์การบริหารส่วนตำบลคำแคน ซึ่งเวลากลางวันจะเข้าไปพูดคุยกับชาวบ้านโดยไม่มีลักษณะเป็นทางการเช่นไปพูดคุยตามร้านขายทองชำประจำหมู่บ้าน ตามศาลาวัด และตามบิ๊มน้ำมันรวมทั้งการไปนั่งคุยในแหล่งก่อสร้างที่ชาวบ้านกำลังสร้างบ้านในหมู่บ้านเป็นต้น เพราะมีความเชื่อภายใต้ประสบการณ์ที่ยาวนานที่ทำงานกับชุมชนว่า การพูดคุยที่เป็นลักษณะทางการนั้นมักจะไม่ได้ข้อมูลข้อเท็จจริงที่เป็นความจริง

ส่วนในตอนกลางคืนซึ่งชาวบ้านส่วนใหญ่ได้กลับจากไร่จากนาแล้วผู้ศึกษาก็จะเข้าไปในหมู่บ้านและสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้อีกครั้งหนึ่ง เช่น กำนันผู้ใหญ่บ้าน และครู เป็นต้น กระทำเช่นนี้ได้กระทำตลอดระยะเวลาที่เก็บข้อมูลอยู่ในชุมชน และหลังจากกลับจากหมู่บ้านแล้วก็ จะตรวจสอบ ความถูกต้องและความครบถ้วนของเนื้อหาจากเครื่องบันทึกแล้วเขียนบันทึก ลงในสมุดด้วยดินสอดำ ถ้าข้อมูลใดเป็นที่สงสัย หรือไม่มีความชัดเจนในเนื้อหาผู้ศึกษาก็กลับไปหาแหล่งข้อมูลนั้นอีกครั้งหนึ่ง เพื่อยืนยันสิ่งที่พูดหรือ เนื้อหาจากการตีความ ความเข้าใจของทั้งคู่ให้ และผู้รับข้อมูลว่า ตรงตามเจตนาที่จะสื่อหรือไม่ ทั้งนี้ เพราะว่าการสัมภาษณ์และ การตอบข้อ สัมภาษณ์ครั้งนี้ได้ใช้ภาษาท้องถิ่น ซึ่งผู้ไม่เข้าใจอย่างลึกซึ้งในประเพณีท้องถิ่นอาจทำให้เนื้อหาที่ ผู้สื่อออกมาคลาดเคลื่อนได้

3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหาร สมาชิกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในอดีตและปัจจุบัน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู พระสงฆ์ ผู้นำชุมชน แกนนำกลุ่มอาชีพ และแกน นำกลุ่มเยาวชนที่อยู่ในพื้นที่ที่ทำการศึกษา แต่เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาจึงทำการ เลือกรุ่นตัวอย่างจากประชากรกลุ่มต่าง ๆ เพื่อทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และจัดสนทนากลุ่ม ดังนี้

1. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งในอดีต และปัจจุบันทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ กำหนดผู้ใหญ่บ้าน 13 หมู่บ้าน
2. ชาวบ้านจากหมู่บ้านละ 2 คนรวม 26 คน
3. ครู อาจารย์ 2 คน
4. พระภิกษุระดับเจ้าอาวาส หรือพระลูกวัดที่มีบทบาทต่อการพัฒนาชุมชนจาก 5 วัด รวม 5 รูป
5. การจัดสนทนากลุ่มแกนนำหมู่บ้านกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มทอผ้า กลุ่มอ้อมทรัพย์ กลุ่มแรงงานก่อสร้าง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำปุ๋ยชีวภาพ รวมทั้งตัวแทนกลุ่มเยาวชนรวมทั้งสิ้น 73 คน

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เข้าไปและพักอยู่ในหมู่บ้านตลอดระยะเวลาการทำการศึกษา โดยได้เริ่มเก็บข้อมูลทางด้านกายภาพด้วยตนเอง เช่น สภาพที่ตั้ง ตำบลคำแคน และรวบรวมบริบทชุมชน ตามกรอบความคิดการวิจัย และหลังจากนั้นได้นำมาออกแบบแนวทางการสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบไปด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึกนายก อบต. ส.อบต. อดีตนายก อบต. อดีต ส.อบต. กำหนดผู้ใหญ่บ้าน 13 หมู่บ้าน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยม 1 แห่ง ประถมศึกษา 1 แห่ง พระภิกษุ 5 วัด และตั้งประเด็นคำถามสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่มอาชีพเช่นกลุ่มทอผ้า กลุ่มอ้อมทรัพย์ กลุ่มแรงงานก่อสร้าง กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ทำปุ๋ยชีวภาพและกลุ่มเยาวชน โดยแบ่งเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มละ 5-10 คน รวมทั้งการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการใช้ชีวิตในชุมชน ซึ่งคำถามโดยรวมแล้ว มีดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลความคิดเห็น เจตคติเกี่ยวกับอบต.

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความเป็นธรรมาภิบาลในด้านการ ส่งเสริมการ ฝึกและพัฒนาอาชีพ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความเป็นธรรมาภิบาลในด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 4 ข้อมูลความเป็นธรรมาภิบาลในด้านการสนับสนุนส่งเสริม ประเพณี ศิลปะ-วัฒนธรรม

ส่วนที่ 5 ข้อมูลความเป็นธรรมาภิบาลในด้านการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

ส่วนที่ 6 ข้อมูลความเป็นธรรมาภิบาลในด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

3.5 วิธีการเก็บข้อมูล

วิธีการเก็บข้อมูลถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการศึกษาครั้งนี้ เพราะวิธีการที่ดีและรอบด้านจะทำให้ผู้ศึกษาได้ข้อมูลที่เที่ยงตรงและเข้าใจวิถีชีวิต วิถีคิด วัฒนธรรม ปัญหา สาเหตุ ความ เป็นมาของปรากฏการณ์ของกลุ่มที่ศึกษาได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงได้เก็บข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1. การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) ผู้ศึกษาทำการสัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มบุคคล 8 กลุ่มรวม 56 คน ดังนี้ คือ (1) นายกองค้ำการบริหารส่วนตำบลจำนวน 1 คน (2) อดีตนายกองค้ำการ บริหารส่วนตำบลตำแหน่งใน ปี พ.ศ. 2547 และอดีตสมาชิกกองค้ำการบริหารส่วนตำบลตำแหน่งใน ปี พ.ศ. 2547 จำนวน 2 คน รวม 3 คน (3) สมาชิกกองค้ำการบริหารส่วนตำบลตำแหน่งปัจจุบันจำนวน 2 คน (4) ผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน 13 หมู่บ้าน จำนวน 13 คน (5) แกนนำ กลุ่มพลังมวลชน/กลุ่มอาชีพ เช่น เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์ จำนวน 5 คน (6) ข้าราชการครู ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา 1 คน มัธยมศึกษา 1 คน รวม 2 คน (7) พระภิกษุระดับ เจ้าอาวาสหรือพระลูกวัดที่มีบทบาทในการพัฒนาชุมชน จาก 5 วัด 5 หมู่บ้าน จำนวน 5 รูป และ (8) ประชาชนทั่วไปจาก 13 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 2 คน รวม 26 คน การสัมภาษณ์เจาะลึกนี้ผู้ตอบ คำถามส่วนใหญ่โดยเฉพาะชาวบ้านจะยินดีตอบคำถามอย่างดีด้วยความเต็มใจ และตรงไปตรงมา เว้นแต่ชาวบ้านบางส่วนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสมาชิกกองค้ำการบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) อาจจะมีคำตอบอย่างระมัดระวังและเป็นคำตอบที่ไม่มีมูลความจริงมากนัก ทั้งนี้ คงเป็นเพราะว่า ต้องการรักษาหน้าตาพวกกันเอง หรืออาจจะไม่แน่ใจในข้อมูลที่ให้ไปแล้วจะส่งผลอย่างไรต่อ ตัวเองด้วย ซึ่งวิถีคิดเช่นนี้ถือว่าเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งของ การบริหารองค์กรให้ เป็นไปตามหลัก ธรรมาภิบาล แต่ประสบการณ์จากการศึกษาครั้งนี้ มีข้อสรุปอีกส่วนหนึ่งเช่นกันว่า หัวข้อที่ ทำการศึกษาจะเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะช่วยในการเก็บข้อมูลยากหรือง่ายด้วย ซึ่งการศึกษา ครั้งนี้ ได้ใช้หลักธรรมทางศาสนาเป็นเครื่องมือจึงทำให้การศึกษาได้ง่ายขึ้น แต่ทั้งนี้ ผู้ศึกษาต้องมึ ความรู้พื้นฐานและมีความสนใจในเนื้อหาที่ทำการวิจัยอย่างจริงจังมาก่อน จึงจะสามารถตั้งคำถาม ตลอดจนวิเคราะห์คำตอบได้อย่างเที่ยงธรรมด้วย เช่น การใช้หลักพุทธธรรมเป็นแกนกลางในการ ค้นหาคำตอบนี้ ผู้ศึกษาจะต้องค้นคว้าหลักพุทธธรรมและหลักธรรมาภิบาลในบริบทสังคมไทย ดั้งเดิมมาก่อนข้างคิมาก ขณะเดียวกันก็ต้องเข้าใจหลักธรรมาภิบาลในมิติสากล เพื่อที่จะบูรณาการ คำถามและคำตอบได้อย่างเที่ยงธรรมและควรตระหนักเสมอว่าคำตอบบางคำตอบอาจจะมี ความโน้มเอียงเข้าข้างหรือกล่าวร้ายฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมากเกินไปซึ่งอาจมาจากปัจจัยหลายอย่างที่ดำรงและ เคลื่อนไหวอยู่ในชุมชน เพราะในความเป็นชุมชนนั้นมีความหลากหลายทั้งด้านบวกและด้านลบ

กล่าวคือ มีทั้งการเกื้อกูล การอิงอาศัยซึ่งกันและกัน การจัดผลประโยชน์ การช่วงชิงการนำหรือการกล่าวร้ายใส่ความเพราะผลประโยชน์ทับซ้อนอื่น ๆ เป็นต้น ส่วนกลุ่มที่อยู่กับฝ่ายผู้มีอำนาจก็จะตอบคำถามทุกอย่างดีหมดจดอีกเช่นกัน ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงต้องขังข้อมูลอย่างรอบด้านจึงจะได้ผลการศึกษาออกมาที่จะเป็นประโยชน์ในด้านวิชาการอย่างแท้จริงได้

2. การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อการได้ข้อมูลที่เที่ยงตรงการจัดกลุ่มสนทนาได้เน้นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากชาวบ้านอย่างไม่เป็นทางการ ผู้ศึกษาได้จัดการสนทนากลุ่มเป็นกลุ่มเล็ก ๆ 5-10 คน โดยมุ่งเน้นไปยังกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำปุ๋ยชีวภาพ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มช่างก่อสร้าง และกลุ่มเยาวชน โดยสร้างบรรยากาศที่ดีเพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์ในระหว่างการจัดสนทนากลุ่ม และผู้ศึกษาเองได้ขจัดอคติ ค่านิยม ความเชื่อของผู้ศึกษาให้เหลือน้อยที่สุด การจัดกลุ่มสนทนา ผู้ศึกษามีข้อสังเกตว่าผู้ศึกษาที่ใช้กลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มสนทนา จะต้องมีความทักษะในการกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในขณะสนทนา เป็นอย่างมากอยู่ทีเดียว เพราะมีฉะนั้นจะเกิดการผูกขาดการแสดงความคิดเห็น จากคนใดคนหนึ่งในกลุ่ม ซึ่งจะทำให้ไม่ได้ข้อมูลอย่างครบถ้วนรอบด้านได้และผู้ศึกษาวิจัยจะต้องสรุปประเด็นให้ได้และมีเนื้อหาที่ครบถ้วน นอกจากนั้น การตรวจความเห็นว่าตรงตามที่ผู้ให้ข้อมูลต้องการพูดหรือไม่ต้องทำทุกครั้งไปหลังจากสนทนาแล้ว โดยการทบทวนคำถาม คำตอบกับแหล่งข้อมูลจนได้ข้อสรุปร่วมกัน ส่วนการเรียบเรียงภาษาในการสรุปข้อมูล อาจใช้ภาษาเป็นของผู้ศึกษาเอง เว้นแต่คำที่เป็นปรัชญาหรือ คำพังเพยในท้องถิ่น ซึ่งเป็นคำที่ได้มีการสรุปรวบยอดของท้องถิ่น แล้วมีความจำเป็นที่จะนำคำดังกล่าวมาเขียนลงในงานวิจัยด้วยภาษาท้องถิ่นพร้อมกับอธิบาย ความหมายให้ถ่องแท้เพื่อให้ตรงกับความหมายที่แท้จริง

3. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation) โดยผู้ศึกษาได้เข้าร่วมประชุมกับสมาชิกสภาเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อสังเกตกระบวนการประชุมตั้งแต่การบรรจุวาระการประชุม การมีส่วนร่วมในการอภิปราย การลงมติในเรื่องที่บรรจุไว้ในวาระการประชุม ในการสังเกตของผู้ศึกษาครั้งนี้เห็นว่า การเตรียมข้อมูลของเลขานุการค่อนข้างดี ส่วนเนื้อหาการประชุมนั้นไม่ค่อยมีการอภิปรายที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนมากนัก ผู้อภิปรายไม่ค่อยมีความรู้ในเรื่องจะอภิปราย และไม่มีข้อมูลจากชาวบ้าน แต่หากเป็นการใช้ความเห็นของผู้อภิปรายมากกว่าที่เป็นข้อเท็จจริง

4. การใช้ชีวิตในชุมชน โดยผู้ศึกษาได้พักค้างอยู่ในชุมชนจนได้ข้อมูลภาคสนามครบถ้วน การพักค้างในชุมชนนี้ ทำให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดลึกซึ้ง ซึ่งผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับผู้นำชุมชนและชาวบ้าน การพักค้างในชุมชนนี้ ทำให้ได้สัมผัสถึงวิถีชีวิต วิธีคิด วิธีทำงานของคนที่อยู่ในชุมชนได้อย่างแท้จริง เพราะว่าในช่วงเช้าที่ชาวบ้านยังไม่ออกไป ออกนาก็มักจะรวมกลุ่มกัน กลุ่มเล็ก ๆ 3-5 คน ผู้ศึกษาก็จะเข้าไปร่วมพูดคุยโศกเหล่ากับชาวบ้าน การเก็บ

ข้อมูลโดยวิธีธรรมชาติแบบนี้มักจะได้อินโฟร์มที่ลึกมากกว่าตั้งใจตั้งคำถาม เพราะชาวบ้านจะเห็นว่าเป็นการบอกเล่าธรรมดาๆ ไม่เป็นสาระอะไร และเป็นเรื่องปกติที่มีการวิพากษ์วิจารณ์กันอยู่แล้ว แต่ไม่ถึงขนาดที่เรียกว่า ตรวจสอบการทำงาน อดต. แต่การพูดคุยเช่นนี้หลังจากพูดคุยแล้วซึ่งชาวบ้านก็จะลงไร่ ลงนา หรือไปเลี้ยงวัว (กระบือในหมู่บ้านในพื้นที่ ศึกษาไม่ค่อยมีแล้วทั้งตำบลน่าจะมีไม่เกิน 10 ตัว) ผู้ศึกษาจะต้องรีบบันทึกเนื้อหาหลัก ๆ ไว้ ถ้าทิ้งไว้นานข้อมูลอาจคลาดเคลื่อนได้

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้น การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการพร้อม ๆ กับการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบแนวคิด และสมมติฐานของการวิจัย ข้อมูลที่ได้จากการตั้งคำถามนั้นซึ่งมีลุ่มรวมเอาพฤติกรรม ทำทาง ทำที่อารมณ์ความรู้สึก ตลอดจนบรรยากาศ สถานที่ ในการตอบคำถามของผู้ตอบมาเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการนำมาวิเคราะห์ด้วย เพราะเห็นว่า ทวีตยเหล่านั้นจะกำหนด ความเที่ยงธรรม หรือความเอนเอียงของข้อมูลได้ ผู้ศึกษามีข้อสังเกตว่า ผู้ที่เก็บข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพจะต้องมีทักษะในการสังเกตและเข้าใจสิ่งเหล่านี้ เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์จึงจะได้ความเที่ยงธรรมที่เป็นประโยชน์ในด้านวิชาการอย่างแท้จริง

3.7 การรายงานผลการวิจัย

ผู้ศึกษารายงานผลการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive) โดยแบ่งเป็น 5 บท ตามมาตรฐานทั่วไปของวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต คือ

บทที่ 1 บทนำ ซึ่งกล่าวถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ที่มีทั้งหมดรวม 3 ข้อ และนำเสนอถึงแนวคิดการปกครองส่วนท้องถิ่น ความจำเป็นในการกระจายอำนาจ ถ้าไม่มีการกระจายอำนาจจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศหรือไม่เพียงใด ตลอดจนขอบเขตการวิจัย นิยามศัพท์ปฏิบัติการ สมมติฐานการวิจัย และผลที่คาดว่าจะได้รับการวิจัยครั้งนี้

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยแนวคิดเกี่ยวกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล ซึ่งนำเสนอถึงหลักธรรมาภิบาลในบริบทสากล แนวคิดเกี่ยวกับหลัก

ธรรมาภิบาลในบริบทสังคมไทยดั้งเดิมที่มีความเหมือนหรือความต่างจากหลักธรรมาภิบาลสากลหรือไม่เพียงใดและนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาล เพื่อชี้ให้เห็นว่า ในหลักพุทธธรรมนั้นมีบัญญัติไว้อย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีความเหมือนหรือความต่างจากหลักธรรมาภิบาลสากลหรือไม่ และนำเสนอเชิงเปรียบเทียบว่าหลักธรรมาภิบาลแบบไทยดั้งเดิมมีความเหมือนและความแตกต่างจากหลักพุทธธรรมส่วนไหนหรือไม่ ถ้าต่างมาจากสาเหตุและปัจจัยใด รวมทั้งจะมีข้อสังเกตว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่สอดคล้องกับสังคมไทยนั้นควรเป็นเช่นใดด้วย ตลอดจนนำเสนอผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ด้วย

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วยการวิจัยเอกสาร การวิจัยภาคสนาม วิธีการเก็บข้อมูลซึ่งผู้ศึกษาใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึกกับกลุ่มเป้าหมายกลุ่มต่างๆ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแกนนำกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มออมทรัพย์และวิธีการจัดสนทนากลุ่มย่อยไม่เกิน 10 คน ใช้กับสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน กลุ่ม แรงงานก่อสร้างในหมู่บ้าน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน การทำปฏฺิชีวภาพ เป็นต้น นอกจากนั้นยังใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมและการใช้ชีวิตในชุมชน ซึ่งวิธีการดังกล่าวนี้เหล่านี้ทำให้ได้ข้อมูลที่ลึก และน่าจะเป็นข้อเท็จจริงมากกว่าวิธีอื่น ๆ ซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แล้วสรุปผลการศึกษาย่อมาน่าจะเป็นประโยชน์ต่องานด้านวิชาการอย่างแท้จริงได้

บทที่ 4 ผลการศึกษากล่าวถึงข้อมูลพื้นฐานของตำบลคำแคน ข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำแคน บริบทชุมชนของตำบลคำแคน รวมทั้งการบริหารงานของ อบต. คำแคนภายใต้ พรบ. กำหนดแผนและขั้นตอน การกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 และการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ ข้อมูลภาคสนามพร้อมกับการพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ กล่าวถึงข้อสรุปที่ค้นพบในการวิจัย พร้อมกับปัญหา และสาเหตุ ข้อจำกัดพร้อมกับข้อเสนอแนะในระดับ คือ ข้อเสนอเชิงนโยบาย ข้อเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลคำแคนและข้อเสนอต่อผู้ใดศึกษาวิจัยเพิ่มเติม